

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

XLV. Plutarchi,

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

ejus opus in epitomen contraxit Justinus, Antonini Pii temporibus. Paucis ille complexus est gesta Mosis, at ea tamen aliquot fabulis inquinavit, ut fere Auctores illi, & ætate & spatiis locorum à Mose & Judæa discreti, proptereaque Judaicarum rerum fati rudes. Quæcunque tamen affert Trogius, utcunque adulterata, ex Mosæicis tamen adytis depròmta esse liquet. Notabile imprimis est, quod Judæis Sacerdotibus justitiae religione temperata testimonium præbet.

XXXVIII. Herodis & Augusti familiaritate floruit Nicolaus Damascenus, auctor Historiæ universalis: qui cum & Syrus esset, & Herodis Judæorum regis amicus, res profecto Judaicas ignorare non potuit. Ex hac ergo ipsius Historiæ narrationibus suis confirmandis testimonia quædam affert Josephus. Celebratissimum illud est, quo Mosis Judæorum legislatoris libros citat. In eo de Arca Noachi agens, & Armeniæ monte ad quem appulit, vocari ait montem hunc, *Cæcidæ*. Ab Arca ipsa ita dictum vere existimabat Scaliger: naves enim, *Cæcidæ*, appellabantur, cujus vocis originem, vulgo ignorabilem, docuit me Æschyli Scholiastes. Is ad hæc Æschyli verba: *Ἐπέρις ἢ πύργος ἢ πύργος ἢ πύργος*, sic disserit: *ὁ Ἐπέρις ἢ πύργος τὰ κρητὰ ἰσχυροῦσι ἐπέρις, & ἐπανάστει τὰς Cæcidæσιν ναυαί, τὰς δὲ τὸν ἑκάστου ἕσπετος, ἢ τὸν ἑστὶ πάλαι περὶ τοῦ, & ἢ τὸν αἰ νῆες Cæcidæσιν. Xerxes autem mala videlicet omnia appetiit, & attraxit navibus Bavidibus, Bari profectis, quæ Persiæ urbs est, ex qua & naves Bavidæ dicte. A Persis transit ea vox ad Ionas, ut intelligitur ex Corinthi libro de dialecticis: hinc ad Græcos & Latinos. Sed hæc obiter.*

XXXIX. Hoc ævo vixisse videtur Ptolemæus Mendesium, qui res Ægyptias tribus libris complexus est. Minime ille quidem Judæorum præeunte Mose exitum ex Ægypto prætermisit, quem ad Amosios regis Ægypti tempus retulit. Verba ipsius representavit Apion, ex Apione Clemens Alexandrinus. Meminerunt eorundem Justinus in Parænesi, Tatianus, Africanus apud Eusebium, & Cyrillus.

XL. Huic subjiciemus Strabonem, virum pretii quantivis, qui de Mose & Judæis summo candore disseruit. Scribit enim profanos Ægyptiorum mores exosum Mosæm, collecta ingenti piorum hominum multitudine concessisse in Judæam, illicque fixis sedibus, & sanctis Dei colendi ritibus institutis, abjectoque potissimum & ejurato idolorum cultu, non tam vi & armis, quam pietate imperium confirmasse: verum in pejus deinde vergentibus Judæorum animis, puram religionem superstitionibus fuisse labefactatam, & quæsitum sanctitate ac integritate vitæ imperium gentem nefariam tyrannide & latrocinii auxisse. Falsa quidem veris nonnulla admiscet, sed viro *φιλο-ἀληθεί*, ac res ab aliis sibi traditas ingenue referenti condonanda.

XLI. Quæ à Ptolemæo Mendeseo acceperat, non retulit modo Apion Grammaticus, sed suo etiam assensu comprobavit, pessime licet erga Judæam gentem affectus, quam & scriptis suis proscidit. Mosæm igitur Judæis Ægyptum fugientibus prævisse fatetur, cum Argis Inachus, Amosis in Ægypto regnaret. Itaque eum in testimonium adducit Justinus, adducunt & Tatianus, & Africanus apud Eusebium. Verba ipsa exhibet Clemens Alexandrinus. Verum longe plura affert Josephus ex libris Grammatici hujus, qui sincerum licet veritatis vas incrustare tentet, Mosis tamen res gestas mirifice confirmat.

XLII. Huc conferendi, Philo Judæus Apionis hujus æqualis, qui eruditissimis lucubrationibus Mosæm illustravit; Flavius Josephus Judaicarum Antiquitatum vernaculus vindex, qui Vespasiani ac Titi præcipue temporibus enituit; & Justus Tiberien- sis Josephi *ὁμήλειξ* & adversarius, qui Chronicon regum Judæorum scripsit, & à Mose auspiciatus est.

XLIII. Cuinam vero potissimum ætati tribuendi sint Auctores apocryphorum librorum Esdræ, tertii, & quarti; item tertii Machabæorum, incertum est: neque vero hæc est præsentis loci tractatio. Constet modo expressas in iis Mosæici operis notas extare.

XLIV. Arcano Mosis volumine Judaicum jus contineri, atque à Judæis edisci, servari, & metui, scriptum reliquit Juvenalis.

XLV. Columba è Deucalionis arca ad explorandam tempestatem emissæ meminuit Plutarchus. Atque id quidem vel à Mose sumit ipse, vel quod potius existimaverim, ab aliis qui à Mose sumserant. Quanquam ex sacris Libris suos ipsum, & Plotinum, & Numenium, & alios complures, exornasse vult Theodoretus. Quæcunque certe de Typhone narrat in libro De Iside & Osiride, ad Mosæm pertinere, & nos dicemus infra, & alii demonstrarunt: velut cum ait Typhonem asino vectum per dies septem fugisse, & liberis demum Hierosolymum & Judæam genuisse. Quippe legitur in Exodo: *Tulit Moyses uxorem suam, & filios suos, & imposuit eos super asinum.* Post sex dierum fugam, septimo conquevisse Mosæm fabulantur Trogius & Apion.

peii, & Ju-
stini.

Nicolas Da-
masceni.

Scalig. ad
Fragm.
Æschyl. Pers.
v. 522.

Ptolemæi
Mendesi.
Clem. Strom. 1.
Euf. Præp. libr.
10. cap. 10.
Cyr. in Jul. 1. 1.

Strabonis,
Strab. libr. 16.

Apionis.

Justin. Parænes.
Euf. Præp. libr.
10. cap. 10.
Clem. Strom. 1.
Jof. 1. 2. in. Ap.

Philonis, Jo-
sephi, & Justus
Tiberien-
sis.

Auctorum li-
bri tertii &
quarti Esdræ,
& tertii Ma-
chabæorum.

Juvenalis,
Juven. Sat. 14.

Plutarchi,
Plutarch. libr.
Terr. an aquat.
anim. callid.

Theodoret. De
curand. Græc.
affect. Serm. 2.

Exod. 4. 20.
Justin. 1. 36. c. 2.
Jof. 1. 2. in. Ap.

- Tacit. Hist. lib. 5, cap. 2.** Idem habet Tacitus, atque id præterea, Judæorum exundantem per Ægyptum multitudinem, ducibus Hierosolyma ac Juda, proximas in terras exoneratam. Scribit ibidem Plutarchus ex Phrygum historiis, Typhonem filium fuisse Iſaaci, qui fuit Herculis filius, Comitem quoque eum adjungit Æthiopiſſæ Regina; hoc est, ut videtur, Sephoræ, quæ filia fuit Raguclis, horum locorum reguli, juxta Artapanum, Ezekielum, & alios; quæque Æthiopiſſa appellatur in libro Numerorum, hoc est Chufitis: nam Chus, quæ Arabia est, Æthiopia fere redditur ab Interpretibus. Pluribus id argumentum persecutus est Bochartus in Hierozoico.
- Num. 12. 1.** XLVI. Locum hic sibi vindicat Phylo Byblius Sanchoniathonis interpres, cujus opus ad Mosis libros esse expressum supra docuimus.
- Boch. Hieroz. Part. 1. la. c. 34. Philonis Byblii, Galeni,** XLVII. Huic subjungemus Galenum Pergamenum, qui quam pertinaciter Mosis adhererent Judæi, in opere De differentia pulsuum, quam pie etiam ac prolixè de infinita Dei potentia sentiret Mose, obiter in libro De usu partium corporis humani significavit.
- Gal. De diff. puls. lib. 3. & De vi. part. lib. 11. cap. 14. Ptolemæi Chenni, Ihot. Cod. 190.** XLVIII. Fuit etiam hoc ævo Ptolemæus Alexandrinus, Hephæstionis filius, cognomento Chennus, cujus ineptissimum hoc commentum refert Phorius, Mosem Judæorum legislatorem Alpha fuisse dictum, quod vitilagine laboraret, quæ ἀλφός Græce appellatur. Veteri hac calumnia jamdiu ante Ptolemæum istum vexati sunt Judæi, confilasse ipsos agmen hominum impetigine ac lepris affectorum, atque collecta hac hominum languentium colluvie Syriam repetiisse. Hoc ipsis objecerunt Manethos, Lyſimachus, & Apion; Josephus vero confutavit.
- Joseph. lib. 7. contr. Apion. Taciti, Tacit. Hist. lib. 5, cap. 3, & 4.** XLIX. Objecit id & Trogus apud Justinum; objecit & Tacitus, qui veram Mosis, totiusque Judaicæ gentis historiam infuscavit aliis plerisque figmentis; cujusmodi multa hoc tempore adversus Judæos, vulgo odiosam gentem, jactabantur. Sed tamen non tantum fama mendax potuit, ut penitus veritatem extingueret: multis illa siquidem, iisque illustribus sese in hac narratione Taciti prodidit indicis.
- Plinius, Apuleii, Plin. l. 30. c. 1. Apul. apol. 2. Luciani, Lucian. De Dea Syt.** L. Haufit Plinius ex eadem mendaciorum face, quod de Mose scripsit, magicæ nempe cujusdam factionis auctorem ipsum fuisse. Haufit & Apuleius inter famulos Magos Mosem celebrans.
- Numenii,** LI. Lucianus quidem de Mose pertinaciter siluit; sed Mosaica tamen nonnulla habet, velut accuratam Diluviæ, & Aræ historiam, quam se à Græcis accepisse ait. Multa quoque de Adonide & Osiride narrat, quibus adumbrari Mosem suo loco à nobis demonstrabitur. At Auctor Dialogi, qui inscribitur Philopatris, & inter opera Luciani edi solet, Luciano licet videatur aliquanto vetustior, & circa Trajani tempora lucubratus, mundi creationem ipsis fere Mosis verbis narrat, eumque auctorem citat, & θεοδύλωσον appellat, quod impeditoris esset & tardioris linguæ.
- Porphyr. De ant. Nymph. Origen. contr. Cell. lib. 4. Euf. De Περ. Evang. l. 9. c. 6, & 8. l. 11. c. 10. Clem. Alex. Strom. 1.** LII. Numenius autem Apameus, Pythagoricus juxta & Platonicus Philosophus, vir magni inter eruditos nominis, non apertam modo & explicatam Mosis injeicit sæpe mentionem, sed suos etiam libros Mosaica doctrina locupletavit. Tradunt id Porphyrius, & Origenes; plurima vero assert Eusebius, unde id constare possit. Fertur imprimis hoc ejus dictum, τὴ γὰρ ἐστὶ πλάτων, ἢ μοῦσης ἀπὸ τῶν ἑσπερίων, quibus ingenue agnoscit Ethnicus Philosophus, Platonem illum qui à suis divinus appellatus est, dogmata sua à Mose sumfisse. Mosem præterea, non Prophetam solum dicit, ut testatur Porphyrius, sed Theologum etiam, & legum divinarum interpretem, ut ejus verba indicant, quæ recitat Clemens Alexandrinus. Alio loco Musæum eum nominat, Judæorum ducem, virum Dei precibus exorandi scientissimum, & calamitatum Ægypti auctorem.
- Longini,** LIII. Longinus, Zenobiæ Palmyrenorum reginæ à consiliis & studiis, criticæ artis princeps, in aureolo libello ἐπὶ ὄψεως, eximio Mosem elogio exornat; nam Dei potestatem pro dignitate cognovisse & elocutum fuisse ait: quippe qui, inquit, initio legum Deum dixisse scribat: Fiat lux, & facta est; Fiat terra, & facta est. Verumtamen quæ hic tanquam sublimia & ἰσχυροπαραβία assert è Mose Longinus, ut ejus styli ἀσφόδρα approbet, simplicissima sunt. Rem quidem narrat Mose longè maximam, sed stylo λιτή. Atque hinc adducor ut credam, hæc aliunde Longinum accepisse: nam si ad ipsos recurrisset fontes, & Mosis libros evolvisset, summam deprehendisset ubique χαρῶντις ἰσχυρότητα, quam persecutus esse Mosem puto, propter dignitatem materiæ, quæ doceri contenta respuit omnem ornatum. Cum cæteroqui cognoscatur ex ipsius Canticis, & ex libro Jobi, quem ejus factum esse ostendam, in sublimi hoc genere dicendi exercitatissimum fuisse.
- Porphyrii,** LIV. Longinum audivit Porphyrius Tyrius Philosophus, qui res Judaicas tractavit peculiari opere, & scriptis à se libris pestiferis Christianos oppugnavit. Cujus